

1777 6.

AD
DECIS. SAXON. EL. XXIII.

d. a. 1746.

DISSERTATIO

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

CONSENSV

P R A E S I D E

D. HENRICO GODOFREDO BAVERO

SERENISS. ELECT. SAXON. A CONSILL.
PROVOCATT. RELL.

D. XXII. OCTOBR. A. C. MDCCLXXVII.

IN AVDITORIO ICTORVM

TVEBITVR

FRIDERICVS GVILIELMVS LINGKE

DRESDENS.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA

982. (32)

AD
DECIS SAXON. EL. XXIII.

4. 1748
DISSERTATIO

IN
REPUBLICA
SAXONIA
FRAT. S. D. N.
D. HENRICO GODOFRIDO BAVARO

RECTORIS
UNIVERSITATIS
IN AVINIONIO
FRIDERICVS GABRIELVS LINGKE

LIPSIÆ
IN OFFICINA LANGEHAHNII

I. N. D.

§. I.

Tantum esse vim confessionis ab aduersario factae, ut, modo non in facto errauerit, licet probetur iudici, nihil deberi, tamen compellendus sit reus, soluere, quod se debere confessus sit, idemque, si incertum sit, certum profiteri, denique, ut confessus iudicati similis habeatur, ex *l. vi. C. de Confess. l. 1. 2. 3. 6. pr. et §. 2. l. 7. D. eod.* intelligimus. Quae quidem leges omnes confessionem loquuntur in iudicio factam; neque tamen minus obligare confessionem debiti extraiudicalem, modo eius probatio non deficiat per *l. 26. §. 2. D. Depof.* non est, quod dubitemus. Ut, quam alii huc requirunt, creditoris acceptationem, causam interferentes, ne confessio ex animo minus deliberato descendat, v. MENCKEN ad *Pandect. L. XLII. Tit. II. §. V.* insuper habeam, nec distinguendum esse putem, ista confessio sua sponte facta, an praeuia alterius petitione consecuta fuerit. Hoc enim si euenerit, quid opus acceptatione rei, quam tua petitione vel vindicaueris, vel condixeris, sin illud, aduersarius confessioni stare tenetur, non quasi hac ipsa contraxerit obligationem, sed quia iure contractam agnouit, praesertim, si confessio obligationis causam complectitur.

Patitur haec regula exceptionem in iure romano, vt, si quis pecuniam aliasue res ab altero se accepisse, earumque restitutionem se debere, scriptura sua confessus fuerit, isti chirographo, iure antiquo, intra quinquennium, Iustiniano, intra biennium fides non habeatur, vt potius, exceptione opposita, pecuniam non esse numeratam, datumque chirographum spe futurae numerationis, vel proposita eius rei querela, creditor aliis modis probare iubeatur, se numerasse. Mitto hoc loco multis inquirere in quaestionem ab interpretibus agitatam, illud iuris beneficium, quod onus probandi numerationem, intra dictum tempus, debiti negotiatione in creditorem transfert, ad omnis generis debitores, an ad solos eos, qui mutuum se accepisse scriptura professi fuerint, pertineat. Pro illis LAVTERBACH. ad *Tit. d. reb. credit.* pro his DONELLVS ad *Tit. C. de non num. pec.* vt alios taceam. Malim tamen DONELLI sententiae subscribere, etsi ob generalitatem vbi credere *l. i. D. d. R. C.* plurima capitula *Tit. C. de non num. pec.* facile contrariam opinionem persuadere possunt. Quippe regula est, confessionem debiti esse eius probationem absolutam, quae si obtentu, factam esse spe, fore, vt debitum contrahatur, possit infringi, non solum omnem vim suam perderet, sed fidem etiam ex civitate fere omnem profligaret, vt nemo alterum haberet firmiter obligatum, nisi ex accedente testium asseueratione, vel iudicis auctoritate. Dein, qui mutuum accipere studet, dum alterius auxilio indiget, temere ad nutum futuri creditoris promissam pecuniam fert acceptam, quae facilitas in aliis, praeter mutuum, obligationibus non aequae metuenda est. Vt fori obseruantiae, quae hoc iuris beneficium ad chirographum, spe promissae, mutui vel dotis causa, numerationis datum restringunt, conuictus de rei veritate adstipuler, quam praeterea commendat

l. 1. 7. 15. C. de non numer. pec. vt tamen nec alias res fungibiles praeter nummos excludam.

§. III.

Dein nec in eo iuris interpretibus conuenit, biennii decursus onus probandi nominis veritatem solum creditori eximat, an simul id efficiat, vt ne debitor audiendus quidem sit, si contrarii se offerat probationi. Et quanquam suffragari Imperatoribus in *l. 10. d. tit. ac DONELLO* in eo non possum, vt probationem huius negatiuae, (praeter iuris iurandi delationem, quam exulare iubet *IUSTINIANVS* in *l. 13. §. 3. C. d. tit.*) tanquam omnino impossibilem, non cogitari posse putem; siquidem non video, quid probationi desit, qua per testes locupletes fides iudici fiat, professum esse creditorem, quod Caius ex chirographo dicto tempore exhibito nihil acceperit; re ipsa tamen consentio, post biennium redire iuris regulam, quae, vt iudicatum, sic debiti confessionem sua natura excludere constituit contrarii probationem.

§. IV.

Totam rem Serenissimus Electoralis Saxoniae Legislator melius ad iuris rationem reuocauit, quandoquidem nouissima Decisione XXIII exorbitans illud fideique publicae ac libertati naturali infensum priuilegium, quo nulla vis probandi intra biennium eorum testimonio tribuebatur, qui mutuum se accepisse erant confessi, plane sustulit, nulloque temporis admisso discrimine, debitoris chirographo quarentigiatu documentu vim, §pho 8va Append. Ordinat. Proceff. Recogn. datam, confirmauit, debitoris contra commodis in eo vberius consuluit, dam antiqui iuris quinquennium in biennii vicem restituit, intra quod vel reconueniendo, vel conueniendo creditorem, vel excipiendo, debitori liceat, haud factam numerationem mutui promissi, et a se in chirographo declarati, iniurandi delatione, testibus aliisque

quibus libet mediis probandi, perpetuam denique hanc exceptionem fecit, quarentigiatis documentis suffultam. Quae etsi in se plana sunt omnia et perspicua, varia tamen oculis meis obuersantur, quae in re praesenti in dubitationem facile possunt inducere, quae prout cogitanti succurrunt, hac mihi opportunitate oblata, singula si recensuero, existimaui, operam non plane me perditurum esse.

§. V. Accessi eorum sententiae, qui existimant, querelam et exceptionem nostram ad eam solam pecuniam pertinere, quam quis mutuum accepisse, spe futurae numerationis, falsus fuerit. Igitur non inepte quaeritur, haec restrictio etiam ad nos pertineat, an liberior sit hodie quaerelae et exceptionis nostrae usus. Et quanquam vix obuenerit, ut ex alia praeter mutuum causa, quis pecuniam quasi creditam se debere chirographo fateatur, cui repetendo non potius condictione sine causa, doli, in factum, aliove iuris remedio, quam nostro, opus esse videatur: Si forte obiciatur, existimo, locum esse querelae, quia probandi onus actori incumbit, adeoque in deteriore conditione reus haud constituitur, quam si alia condictione petatur, in cuius praeterea nomine inuestigando non admodum solliciti esse solent hodie iudices.

§. VI. Minus dubium est, nostram exceptionem concedi debere, qui non litteris, sed viua voce mutuam sibi promissam pecuniam creditam fuerit confessus, suaeque confessionis conuictus. Modo distinguamus, confessionis probatio documento publico contineatur, an testibus vel iurisiurandi delatione efficiatur, ut, si horum alterutrum eueniat, defensionis per modum exceptionis sit locus, quam, quo minus in proposito exemplo perpetuam admittamus, quid impediatur, non video, *l. 10. C. d. non num. pec. praeser-*

ferunt, quod a doli in factum exceptione nominis tantum sono perumque differt. Modo actor contractum debitorum in libello affirmet, non eius solum confessionis a reo factae mentionem iniiciat. Ponamus enim, Titium actorem in libello sic narrare: exhibito chirographo confessus est Caius, mutuos a me accepisse centum aureos, adiecitque promissionem solutionis praeterlapso Michaelis festo praestandae, perdidit chirographam debitamque Caius solutionem recusat, et huic narrationi adiacere petitionem condemnatoriae; Contra Caium ad haec, vera esse narrata, sed nullam consequi obligationem, mutui dationem in libello affirmatam non esse, nec potuisse affirmari, facta a se promissione solutionis pecuniae, quam speraverit quidem, sed non acceperit, nec obligari ad redditionem putatum, sed veram debitorem. Meoque iudicio absolutoriam sententiam, ob libelli ineptitudinem nihil moratur, quum viderimus, mutuum non effici confessione, sed probari. Probationemque novimus facti affirmationem consequi.

§. VII.

Sin actio instituta in documento publico nitatur, quo fides debiti agnitionis fiat, nostro iure nemo ne somniabit quidem, defensionem in pecunia haud numerata positam per modum exceptionis, de qua non pariter aperte constet, posse admitti, quam in Processu executiuo ius nostrum in genere respuit, adeoque potissimum in causis, per documenta publica, in quibus ne debitoris quidem opus agnitione, suffultis. Reconventioni vero, vel, si malis, actioni separatae intra quinquennium dare locum ex nostra lege non dubitamus, quippe circumuento, non eius chirographo tribui iuris beneficium persuasi *l. 5. C. d. n. num. pec. l. 38. D. d. O. et A.* Dummodo futurae numerationis spes causam dederit confessioni, non animus donandi.

VIII

mandi. Si quidem confiderare iubemur, quod agitur, non, quod simulatur, laeſiſque patrocinari, non, quos conſilii ſui in alterius iniuriam poenitet.

§. VIII.

Quinquennium noſtra lege quodammodo reſtitutum continuum eſſe, adeoque ignorantibus pariter, ac ſcientibus curere, liquet. Non enim id egit Sereniſſimus Legislator, ut mutaret praefcriptionis naturam, ut ſolum eius terminum dilataret. Hinc ſidei debitoris heres ſic in reſiduum tempus ſuccedit, ut illud de momento in momentum currat, niſi minor ſit. Tum enim ſecundum naturam aliarum temporalium certum eſt, noſtrae praefcriptionis curſum interrumpi, uſque dum maiorem aetatem aſſequatur. Ex quo ſimul patet, ſi minor etiam heres moriatur, eius ſucceſſori tantum tempus eſſe proficuum, quantum defuncti antecelſori ſuperfuerit.

§. IX.

Si non facta numeratio ex quarentigiato documento claret, nemo negabit, actionem ad repetendum chirographum non minus perpetuam dari, atque Sereniſſimus Legislator exceptionem perpetuam diſerte conceſſit. Pariterque per ſe liquet, remedia haec noſtra lege per quinquennium indulta contra ſolum chirographum, non contra apocham patrocinari, quae, ut ſcimus omnes, elapſis triginta diebus *l. 14. §. 2. C. d. n. numer. pec.* contrarii probationem, modo exceperis, quae ſcripta debitoris confeſſione continetur, omnino reſpuit, ut tamen, ſi debitoris dolo effectum, ut creditor intra praefcriptum tempus iure ſuo haud vteretur, doli vel in factum actionem per *l. 1. §. 6. D. d. Dol. mal.* concedendam putem.

Leipzig, Diss., 1777 A-0

ULB Halle

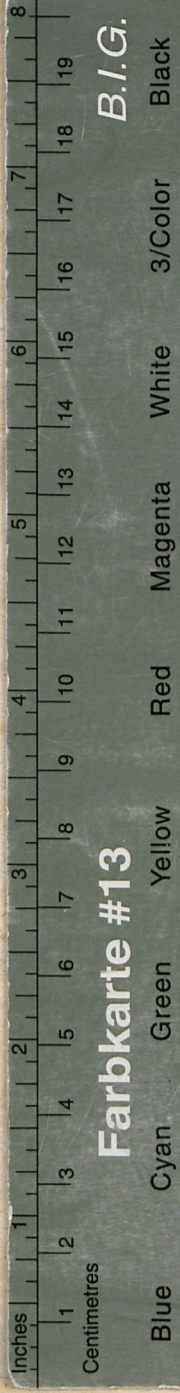
004 568 583

3

fb
sb:

B.I.G.

Farbkarte #13

1777 6.

AD
CON. EL. XXIII

a. 1746.
ERTATIO

QVAM
CTORVM ORDINIS
NSENSV
ESIDE

ODOFREDOBAVERO
T. SAXON. A CONSILL.
OCATT. RELL.

R. A. C. MDCCLXXVII.
ORIO ICTORVM
EBITVR

VILIELMVS LINGKE
RESDENS.

PSIAE
A LANGENHEMIA

982.6